

انجمن علمی فقه‌بزرای تطبیقی ایران

فصلنامه فقه‌بزرای تطبیقی

Volume 3, Issue 5, 2024

Exceptions to the Principle of Bank Secrecy and Its Role in Preventing Financial and Banking Crimes in Iranian and American Law

Hamed Haghrezaei¹, Mehdi Meyhamy*², Esmaeil Shahsavandi³

1. PhD Student of Private Law, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Private Law, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

3. Assistant Professor, Department of Private Law, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Type of Article:

Original Research

Pages: 459-470

Corresponding Author's Info

ORCID: 0000-0001-8279-9319

TELL: +989124878198

Email: Mmeyhamy@gmail.com

Article history:

Received: 03 Oct 2023

Revised: 10 Dec 2023

Accepted: 13 Jan 2024

Published online: 20 Feb 2024

Keywords:

Banking Secrecy, Banking Secrets, Financial Crimes, Banking Crimes.

ABSTRACT

The principle of banking secrecy is one of the important issues that guarantees the reliability of banks and financial institutions. Nevertheless, the aforementioned principle as a fixed and stable law in all banking systems both at the domestic level of the countries and at the international level has exceptions, at the domestic level of the countries according to the severity and weakness of secrecy of the exceptions in each country. It is usually different from the other. The purpose of this article is to examine the exceptions to the principle of banking secrecy and its role in preventing financial and banking crimes in Iranian and American law. The following article is descriptive and analytical and has investigated the mentioned subject by using the library method. The findings indicate that in Iranian law, the exceptions to the principle of bank secrecy include the customer's consent to the disclosure of bank secrets, as well as the exceptions included in the discussion of lawsuits and civil proceedings, exceptions related to the detection of crimes and evidence of crime, exceptions related to tax discussions. There are also exceptions to bank secrecy in American law, one of the most important of which is the Anti-Terrorism and Money Laundering Act of the United States of America.

This is an open access article under the CC BY license.

© 2024 The Authors.

How to Cite This Article: Haghrezaei, H; Meyhamy, M & Shahsavandi, E (2024). "Exceptions to the Principle of Bank Secrecy and Its Role in Preventing Financial and Banking Crimes in Iranian and American Law". *Journal of Comparative Criminal Jurisprudence*, 3(5): 459-470.

انجمن علمی فقه‌پژای تطبیقی ایران

فصلنامه فقه‌پژای تطبیقی

www.jccj.ir

فصلنامه فقه‌پژای تطبیقی

دوره سوم، شماره پنجم، اسفند ۱۴۰۲

استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق ایران و آمریکا

حامد حق‌رضائی^۱، مهدی میهمی^{۲*}، اسماعیل شاهسوندی^۳

۱. دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه حقوق خصوصی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسؤول)

۳. استادیار، گروه حقوق خصوصی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

اصل رازداری بانکی از موضوعات مهمی است که ضامن اعتبار بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری است. با این وجود، اصل مذکور به‌عنوان یک قانون ثابت و پایدار در تمامی سیستم‌های بانکداری هم در سطح داخلی کشورها و هم در سطح بین‌المللی دارای استثنائاتی می‌باشد، در سطح داخلی کشورها با توجه به درجه شدت و ضعف رازداری استثنائات موجود در هر کشوری معمولاً متفاوت از دیگری می‌باشد. هدف مقاله حاضر بررسی استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق ایران و آمریکا است. مقاله پیش رو توصیفی - تحلیلی است و با استفاده از روش کتابخانه‌ای به بررسی موضوع مورد اشاره پرداخته است. یافته‌ها بر این امر دلالت دارد که در حقوق ایران استثنائات اصل رازداری بانکی عبارتند از: رضایت مشتری به افشای اسرار بانکی، همچنین استثنائات مندرج از بحث دعاوی و رسیدگی‌های مدنی، استثنائات مربوط به کشف جرم و ادله وقوع جرم، استثنائات مربوط به بحث مالیاتی. در حقوق آمریکا نیز استثنائاتی در بحث رازداری بانکی وجود دارد که یکی از مهم‌ترین آن‌ها قانون ضد تروریسم و پولشویی ایالات متحده آمریکاست.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۴۴۵-۴۷۰

اطلاعات نویسنده مسؤول

کد ارکید: ۹۳۱۹-۸۲۷۹-۰۰۰۱-۰۰۰۰

تلفن: +۹۸۹۱۲۴۸۷۸۱۹۸

ایمیل: Mmehyamy@gmail.com

سابقه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۱۱

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۲/۰۹/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۲۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۱۲/۰۱

واژگان کلیدی:

رازداری بانکی، اسرار بانکی، جرایم مالی، جرایم بانکی.

خوانندگان این مجله، اجازه توزیع، ترکیب مجدد، تغییر جزئی و کار روی حاضر به صورت غیرتجاری را دارند.

© تمامی حقوق انتشار این مقاله، متعلق به نویسنده می‌باشد.

مقدمه

قانون گذار در پاره‌ای موارد افشای اطلاعات و اظهارات خاصی را در مورد حساب‌ها و امانات مشتریان مجاز دانسته است، مانند جایی که مشتری رضایت داده و یا براساس مبانی و مصالحی که مصلحت بر سری بودن اطلاعات مشتریان برتری دارد، افشاء ضرورت یابد. روشن است که هرگاه مشتری به بازگویی اسرار خود رضایت دهد، وظیفه بانک برداشته می‌شود، اما موارد دیگری هم برشمرده شده که استثناء بر تعهد رازداری خوانده می‌شود، افشایی که برای پیشگیری از جرایم تروریستی و مبارزه با پولشویی انجام می‌شود، به‌عنوان استثناء پذیرفته شده است، در صورتی که تبادل اطلاعات برای استحکام معاملات و خدمات بانکی و به‌ویژه ایجاد اعتبار برای بانک ضروری باشد، خارج از تعهد محرمانگی قرار می‌گیرد. در رویه بانکی هم پذیرفته شده که اطلاعات مربوط به مشتریان وضعیت مالی و تسهیلات آنان آزادانه بین بانک‌ها تبادل شود. در بسیاری از کشورها مانند ایالات متحده، افشای پاره‌ای از اطلاعات و آمار اقتصادی در مورد اشخاص حقوقی تکلیف شده است، در این مورد در واقع دو مصلحت با هم برخورد می‌کند. تعهد رازداری از یک‌سو و مصلحت و اهمیت اطلاع‌رسانی و افشای اطلاعات در بازارهای مالی و پولی و حمایت از انتشار آمارهای درست و جریان آزاد اطلاعات در عرصه اقتصادی از سوی دیگر (جمالی و زارع، ۱۳۹۰: ۳۲۰-۳۳۰). در این مورد کدام مصلحت را باید اصل، قرارداد به‌نظر می‌رسد به جز در مواردی که قانون صراحت دارد امانتداری اطلاعات اشخاص را باید ترجیح داد و تأمین جریان آزاد اطلاعات و آمار را تا حدی مجاز دانست که تجاوز به حریم خصوصی اشخاص تلقی نشود. بانک‌ها رضایت مشتریان خود را برای افشای اطلاعات آن‌ها در موارد ذیل نیز جلب می‌نمایند: ۱- در مواردی که قصد تبدیل به اوراق بهادارسازی دارایی‌های خود را دارند؛ ۲- هنگامی که قصد واگذاری مطالبات و وام‌های خود را دارند. در مواردی که قصد برون‌سپاری برخی امور مثل وصول مطالبات را دارند. به‌طور کلی قانون‌گذاران اصل را بر این قرار می‌دهند که اطلاعات اشخاص، نزد بانک‌ها محرمانه است و افشای آن غیرقانونی است، اما بر این اصل، کلی استثنائاتی

قابل اعمال می‌باشند (قنبری، ۱۳۹۳: ۵۵-۲۳). هدف مقاله بررسی این استثنائات در حقوق ایران و آمریکا است. بر همین اساس سؤال مقاله بدین‌شکل قابل طرح است که استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق ایران و آمریکا چیست؟ به‌منظور بررسی سؤال مورد اشاره، ابتدا استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق ایران و سپس در حقوق آمریکا بررسی می‌شود.

۱- استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق ایران

در این قسمت از استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق ایران بحث می‌شود.

۱-۱- افشای اطلاعات بانکی برای مبارزه با جرایم

مورد مهم دیگری که در آن اطلاعات مشتریان باید افشاء شود، مبارزه با جرایم است. درخصوص این‌که برای مبارزه با چه جرایمی می‌توان اطلاعات بانکی اشخاص را افشاء کرد، میان کشورهای گوناگون اختلاف وجود دارد. در برخی کشورها تمامی جرایم مشمول این عنوان قرار می‌گیرند و در برخی نیز تنها برخی از جرایم می‌توانند مجوز افشای اطلاعات بانک‌ها باشند. در این رابطه ماده ۱۵۳ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد: «مقامات و مأمورین وزارتخانه‌ها، سازمان مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی و نهادها و شرکت‌های وابسته به آن‌ها سازمان‌های نظامی، انتظامی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، دفاتر رسمی و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است، مکلفند اسباب ادله و اطلاعات راجع به جرم و آن قسمت از اوراق و اسناد دفاتری را که مراجعه به آن‌ها برای تحقیق امر کیفری لازم است. به درخواست مرجع قضایی و در دسترس آنان قرار دهند، مگر در مورد اسناد سری و به کلی سری که این درخواست باید با موافقت رییس قوه قضاییه باشد.» متخلف از این ماده، در صورتی که عمل وی برای خلاصی متهم از محاکمه و محکومیت نباشد، حسب مورد به انفصال موقت از خدمات دولتی یا عمومی از سه‌ماه تا یک‌سال محکوم می‌شود. همچنین در قانون مبارزه با پولشویی نیز تکلیف ارائه اطلاعات مربوط به معاملات و تراکنش‌های

مثال می‌توان به قانون مبارزه با پولشویی مصوب سال ۱۳۸۶ اشاره کرد.

در زیر به بررسی دو مورد از استثنائات الزام به افشای جرم و اسرار حرف‌های در اصل حفظ اسرار بانکی می‌پردازیم:

۱-۲- الزام به افشای پولشویی و اسرار حرف‌های بانکداری

بی‌توجهی بعضی مؤسسات مالی و بانک‌ها به منشأ پول‌هایی که موضوع عملیات بانکی و عدم احراز هویت مشتری اصل حفظ اسرار بانکی به‌عنوان یک امر مطلوب برای مشتری بانکی درجهت محرمانه‌ماندن مبادلات بانکی وی و همچنین به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای مؤسسات مالی و بانک‌ها در جذب مشتری برای تجهیز منابع پولی خود تحول شگرف نظام پولی و بانکی جهان در اثر ظهور پول و بانکداری الکترونیکی و ایجاد ابزارهای مالی و بین‌المللی من جمله دستگاه‌های خودپرداز به‌عنوان یکی از عوامل مهم در انتقال پول‌های نامشروع و رشد پدیده پولشویی که درواقع مرتکبین این‌گونه جرایم از آن به‌عنوان ساحل نجات فعالیت‌هایشان برای تسهیل اعمال مجرمانه خود استفاده می‌کنند تا امکان رویایی با مجریان قانون یا شکست از آن‌ها را به حداقل برسانند و «سیستم رمزنگاری پیشرفته PGP برای حساب‌ها و مبادلات بانکی و استفاده از حساب‌های بانکی شماره‌دار در بعضی کشورها مثل سوئیس همگی باعث شده‌اند تا از یک طرف حساب‌ها و مبادلات بانکی از چنان سطح محرمانه‌ماندن و ناشناس‌ماندن برخوردار باشند که هرکس بتواند از هر جای دنیا مبلغ مورد نظر خود را به نقطه‌های دیگر ارسال کند، بی آنکه کسی از محتوی آن آگاهی یابد و از طرف دیگر همه این عوامل مخصوصاً اصل حفظ اسرار بانکی همواره از سوی منتقدین به‌عنوان عامل تسهیل‌کننده فرایند پولشویی در بانک‌ها و مؤسسات مالی مورد انتقاد قرار گرفته است» (جلالی فراهانی، ۱۳۸۵: ۱۳۲-۱۰۹).

همچنین استفاده از فناوری رمزنگاری پیشرفته «پی‌جی‌آی» منوط به ارائه کلیه رمزگشای آن به پلیس «اف‌بی‌آی» می‌باشد. ایالات متحده در سال ۱۹۸۶ برای اولین بار قانون کنترل پولشویی را به تصویب رسانده که در این قانون مقررات جزایی برای پولشویی در نظر گرفته شده است، مثلاً

مشکوک برای کارکنان دستگاه‌های مشمول - از جمله بانک‌ها و مؤسسات اعتباری - در نظر گرفته شده است. با این حال برای آنکه کارکنان یادشده دغدغه متهم‌شدن به افشای سر را نداشته باشند، در ماده ۲۷ آیین‌نامه اجرایی آن قانون قید شده است: «گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که اشخاص مشمول موظف به ارسال آن هستند، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد اطلاعات مالی افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان مجری این آیین‌نامه نخواهد بود.» همچنین در مقررات راجع به مبارزه با پولشویی قید شده است که گزارش‌دهی معاملات مشکوک به واحد اطلاعات، مالی بدون اطلاع به مشتری انجام خواهد شد. افشای اطلاعات مشتریان برای مبارزه با جرایم تقریباً در تمام کشورهای دنیا وجود دارد، از جمله این موارد در قوانین کشور مصر تصریح شده است مطابق این قانون افشای اطلاعات بنا به حکم قضایی دادگاه، استیناف مجاز دانسته شده است.

الزام به افشای اسرار که تأسیسی جدیدتر می‌باشد، فقط و فقط به‌منظور کشف جرایم اقتصادی و تجاری پیش‌بینی گردیده است. برای مثال می‌توان به پولشویی و تأمین منابع مالی تروریسم اشاره کرد.

افشای اسرار و به تبع آن، جرم تنها محدود به زمانی که بزه اقتصادی و تجاری ارتکاب‌یافته باشد، نیست، بلکه قانون‌گذار پیش‌بینی نموده است که حتی اگر ظنی مبنی بر ارتکاب جرم وجود داشته باشد، باید باتوجه به یک‌سری امارات افشاگری صورت گیرد، در این مورد متخصصین حرف مختلف باید سریعاً و به‌طور خودکار و منظم به سازمانی که در این مورد تأسیس شده است، بدون آنکه مشخصاتشان در جایی اعلام گردد، گزارش دهند.

همه این تدابیر و سازمان‌ها به این دلیل صورت می‌گیرد که اگر افشای جرمی در حوزه اقتصادی صورت نگیرد، کشف آن توسط دستگاه قضایی اگر نگوئیم، ناممکن بسیار مشکل است.

به همین دلیل است که قانون‌گذار ایران در سال‌های اخیر به‌منظور یافتن راه حلی برای کشف مقابله با جرایم اقتصادی در این راستا دست به تأسیسات جدید حقوقی زده است. برای

ابزارهای استفاده‌شده برای مبارزه علیه پولشویی در چندین قسمت در سوئیس قابل بررسی است (Blum et al, 1998: 11).

۱-۳- استثنای اصل حفظ اسرار بانکی در موارد ضرورت جهت کشف جرم و یا دستیابی به ادله وقوع جرم

در حقوق ایران به درخواست مرجع قضایی صدور دستور از مرجع قضایی مورد قبول واقع شده است. مطابق ماده ۱۰۵ قانون آیین دادرسی کیفری مقامات و مأمورین وزارتخانه‌ها سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادها و شهرداری‌ها و مأموران به خدمات عمومی و بانک‌ها و دفاتر اسناد رسمی و دستگاه‌های دیگر ملزم هستند که اسباب و دلایل جرم و اطلاعاتی را که برای تحقیق امر جزائی لازم است به مرجع قضایی رسیدگی‌کننده که درخواست آن‌ها را کرده، ارائه بدهند، برای متخلفین از این امر نیز محکومیت جزائی در نظر گرفته شده است. در پیش‌نویس لایحه آیین دادرسی کیفری نیز موادی چند به بیان استثنائات وارده بر حفظ اسرار بانکی اختصاص یافته که به شرح زیر بیان می‌شود:

ماده ۱۲۴-۲۹: «بازپرس می‌تواند در موارد ضرورت جهت کشف جرم و یا دستیابی به ادله وقوع جرم حساب‌های بانکی اشخاص را با تأیید رییس کل دادگستری استان کنترل نماید.»

ماده ۱۲۴-۳۱: «مقامات و مأموران وزارتخانه‌ها مؤسسات شرکت‌های دولتی مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی و دیگر دستگاه‌های دولتی بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، مکلفند اسباب ادله و اطلاعات راجع به جرم و آن قسمت از اوراق و اسناد و دفاتر اسناد رسمی دفاتر را که مراجعه به آن‌ها برای تحقیق امر کیفری لازم است به درخواست مراجع قضایی رسیدگی‌کننده در دسترس آن‌ها بگذارند، مگر در مورد اسناد سری دولتی که باید با اجازه رییس قوه قضاییه باشد، متخلف از این ماده حسب مورد به انفسال موقت از خدمات دولتی یا عمومی از سه‌ماه تا یک‌سال محکوم می‌شود.»

اگر یک بانک معامله‌ای را بدون شناسایی منبع غیرقانونی واقعی وجوه مربوط انجام دهد، درحالی‌که می‌بایستی عرفاً به آن شک می‌کرد، ممکن است مقصر تلقی شود. قانون ۱۹۸۸ کلیه صرافان و بنگاه‌های معاملات املاک یا اتومبیل و حتی وکلای دادگستری را مکلف نموده که معاملات بیش از ۱۰۰۰۰ دلار را گزارش نمایند، مجمع عمومی سازمان کشور آمریکا در ناسوا و باهاما در ماه مه ۱۹۹۲ آیین‌نامه‌ای به عنوان نمونه و الگو برای سیستم‌های مالی در جریان پولشویی با هدف بهبود و قانون‌گذاری جزایی و گسترش همکاری‌های بین‌المللی وضع کرده است (جلالی فراهانی، ۱۳۸۵: ۱۰۹-۱۳۲).

در ایران استثنای الزام به افشای جرم و اسرار حرف‌های بانک‌داری در قانون مبارزه با پولشویی مصوب سال ۱۳۸۶ آمده است.

طبق ماده ۲ قانون مبارزه با پولشویی، جرم پولشویی عبارتست از: «الف- تحصیل تملک نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به اینکه به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده است؛ ب- تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به‌منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی آن با علم به این‌که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به‌نحوی‌که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد؛ ج- احیا یا پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی منشأ منبع نقل و انتقال جابه‌جایی یا مالکیت عوایدی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد؛ مثلاً در معاملات مواد مخدر که معمولاً فروشنده پول نقد دریافت می‌کند حمل و نگهداری مبالغ مذکور که اغلب گزاف نیز هست، بسیار پردردسر است و خرج آن نیز ممکن است توجه مأموران دولت و یا سایر تبهکاران را به خود جلب نماید، لذا فروشنده مواد مخدر مایل است در اسرع وقت و بدون جلب نظر مبالغ حاصل از عمل مجرمانه خود را منتقل کند یا به طریقی تعبیر شکل دهد که ظاهری قانونی و مشروع یابد تا بتواند بدون فاش شدن منبع نامشروع پول آزاد استفاده نماید.»

در حقوق سوئیس نیز در پیشگیری و مبارزه علیه پولشویی استثنای الزام به افشای جرم و اسرار حرف‌های بانک‌دار هم در سطح داخلی و هم در سطح بین‌المللی پذیرفته شده است.

۲- استثنائات اصل رازداری بانکی و نقش آن در جلوگیری از جرایم مالی و بانکی در حقوق آمریکا

با وجود محرمانه بودن بانک، مشتری ممکن است به بانک اجازه دهد تا اطلاعات مربوط به امور بانکی خود را به افراد خارجی بدهد. این که آیا این رضایت ممکن است واقعاً اعطا شود، بستگی به زمینه دارد و باید به دقت ارزیابی شود.

رضایت فقط می‌تواند به صورت کتبی داده شود، زیرا در صورت اختلاف، اثبات رضایت شفاهی ممکن است دشوار باشد.

۲-۱- ارائه اطلاعات در ارتباط با معاملات بین بانکی

بانک پرداخت کننده ممکن است تمام جزئیات مورد نیاز در تسویه دستورالعمل پرداخت را در اختیار بانک گیرنده پرداخت قرار دهد.

بانک‌ها باید همیشه اطلاعات پرداخت کننده مورد نیاز طبق مقررات مربوط به اطلاعات همراه نقل و انتقال وجوه (EU/۸۴۷/۲۰۱۵) را به بانک‌های دیگر ارائه کنند.

در پرداخت‌های داخل منطقه اقتصادی اروپا این اطلاعات باید حداقل شامل شماره حساب پرداخت کننده و گیرنده پرداخت یا یک شناسه تراکنش منحصر به فرد مانند شماره بایگانی بانک باشد.

در تراکنش‌های خارج از منطقه اقتصادی اروپا یا خارج از آن، اطلاعات پرداخت کننده باید حداقل شامل نام پرداخت کننده، شماره حساب پرداخت کننده یا شناسه تراکنش منحصر به فرد و یکی از موارد زیر باشد:

- آدرس پرداخت کننده، تاریخ تولد و محل تولد؛

- شناسه مشتری ارائه شده توسط بانک؛

- یا کد هویت شخصی یا شماره ثبت شرکت یا سازمان؛

اطلاعاتی که بانک باید به عنوان ارائه دهنده خدمات به گیرنده پرداخت ارائه کند، در قانون خدمات پرداخت (۲۰۱۰/۲۹۰) تنظیم شده است.

۲-۲- حق پرداخت کننده برای دستیابی به اطلاعات در مورد دریافت کننده اشتباه

اگر پرداختی به دلیل اشتباه پرداخت کننده به حساب اشتباهی هدایت شود، بانک پرداخت کننده باید به درخواست پرداخت کننده، با بانک گیرنده پرداخت تماس بگیرد تا مشکل را حل و فصل کند، سپس بانک گیرنده پرداخت باید با گیرنده پرداخت تماس بگیرد.

به همین ترتیب، بانک گیرنده پرداخت باید با بانک پرداخت کننده تماس بگیرد، اگر پرداختی به گیرنده اشتباهی مورد توجه وی قرار گیرد. پرداخت به گیرنده اشتباه، منفعت غیرموجه تلقی می‌شود که گیرنده باید آن را مسترد کند.

با وجود رازداری بانکی، بانک گیرنده پرداخت باید تمام اطلاعات مورد نیاز برای بازپس گیری وجوه را در اختیار بانک پرداخت کننده قرار دهد و به طور کلی در این فرآیند همکاری کند.

اگر گیرنده اشتباه از بازگرداندن وجه پرداختی به پرداخت کننده امتناع ورزد یا دسترسی به گیرنده اشتباه امکان پذیر نباشد یا بازگرداندن وجه غیرممکن باشد، بانک پرداخت کننده باید بنا به درخواست کتبی پرداخت کننده، تمام اطلاعات مرتبط موجود را در اختیار پرداخت کننده قرار دهد. نام و آدرس گیرنده اشتباه اگر شخصی به هر دلیلی که خارج از کنترل بانک است، سود غیرموجه دریافت کند، به عنوان مثال وجه نقد از دستگاه خودپرداز، بانک نیز ممکن است اطلاعاتی را به شخص آسیب دیده مانند شرکت خودپرداز بدهد.

۲-۳- ارائه اطلاعات مربوط به دارنده حساب در زمان نامشخص بودن پرداخت کننده به گیرنده وجه

اگر پرداخت کننده هنگام انجام تراکنش پرداخت، شماره مرجع انتقال حساب یا شناسه تراکنش منحصر به فرد دیگری را نداده باشد، نام پرداخت کننده و ماهیت پرداخت می‌تواند برای گیرنده ناشناخته باقی بماند. برای روشن شدن موضوع، دریافت کننده باید با بانک خود تماس بگیرد و پس از آن کارمند بانک حق دریافت کننده را برای کسب اطلاعات مربوط به تراکنش در مورد مشتری بررسی می‌کند. در چنین

۲-۵- الزام به افشای جرم و اسرار حرفه‌ای بانکداری در مبارزه با تأمین منابع مالی اقدامات تروریستی

«قانون ضد تروریسم ۲۰۰۱ ایالات متحده آمریکا که متعاقب وقایع سپتامبر ۲۰۰۱ در این کشور وضع شد، متضمن مقررات شدیدی برای مبارزه با تروریسم از طریق مبارزه با پولشویی و تأمین منابع مالی اقدامات تروریستی می‌باشد. در مقدمه مقررات مذکور اهداف قانون چنین مشخص شده‌اند: افزایش قدرت اقدامات ایالات متحده آمریکا در پیشگیری و تعقیب پولشویی و تأمین مالی تروریسم ۳۰۲(b)(۱) اطمینان از این که معاملات و روابط مالی خلاف مقررات قانونی نیستند ۳۰۲(b)(۲) تقویت مقررات پولشویی ۱۹۸۶ خصوصاً در رابطه با جرایم اتباع و مؤسسات مالی خارجی ۳۰۲(b)(۳)» (جی ژوزف نورتون و شمس، ۱۳۸۲: ۲۱۴-۲۱۳). مقررات قسمت سوم قانون مبارزه با تروریسم الزامات و نظارت‌های خاصی را بر بانک‌ها و مؤسسات مالی آمریکایی مقرر می‌دارند: «به خزانه‌داری آمریکا اختیار داده شده در موارد مشکوک به پولشویی، مؤسسات مالی داخلی آمریکا را ملزم کند که در جریان روابط مالی و بانکی خود با کشورهای خارجی، مؤسسات فعال در خارج از آمریکا، معاملات انجام‌شده در خارج از آمریکا و برخی انواع حساب‌های بانکی اقداماتی از این قبیل را به‌عمل آورند، حفظ سوابق و گزارش برخی معاملات ۳۱۱(b)(۱)، ارائه اطلاعات مربوط به مالکیت منافع حساب‌های مفتوحه یا نگهداری‌شده برای شخص خارجی یا نماینده وی در آمریکا ۳۱۱(a)(۲) ارائه اطلاعات مربوط به برخی حساب‌های ویژه حسابی که حسب تعریف مذکور در ۳۱۱(c)(۱)(e) یک حساب معاملاتی است که به‌وسیله مؤسسه مالی خارجی نزد مؤسسه سپرده‌گذاری افتتاح می‌شود که از طریق آن مؤسسه به مشتریان خود امکان دخالت مستقیم یا غیرمستقیم در فعالیت‌های مالی قانونی در رابطه با معاملات بانکی در آمریکا را می‌دهد و برخی حساب‌های کارگزاری، حسابی است که برای دریافت پول یا پرداخت پول از طرف یک مؤسسه مالی خارجی یا برای ترتیب‌دادن معاملات مالی مربوطه به چنین مؤسسه‌هایی ۳۱۱(b)(۴)(۱) افتتاح می‌شود» (خمامی‌زاده، ۱۳۸۲: ۲۷).

در سوئیس نیز متعاقب واقعه ۱۱ سپتامبر در مبارزه علیه تروریسم و جلوگیری از سوءاستفاده تروریست‌ها از خدمات مالی بانک‌ها و مؤسسات این کشور اقداماتی صورت گرفت. گروه موسوم به Wolfs Berg با همین هدف متشکل از

مواردی، بانک می‌تواند نام و نشانی صاحب حساب و شماره حساب بانکی را برای بازگرداندن وجه در صورت نیاز به گیرنده ارائه دهد. اگر پرداخت از بانک دیگری انجام شده باشد، بانک گیرنده می‌تواند اطلاعات مربوط به پرداخت فوق را از بانک مورد نظر درخواست کند. به مرجع یا شرکتی که وظایف قانونی را انجام می‌دهد و دارای حق قانونی برای پردازش داده‌های شخصی است، مانند مقامات مالیاتی یا مؤسسه بیمه اجتماعی، ممکن است کد هویت شخصی دارنده حساب را نیز دریافت کند.

۲-۴- قانون ضد تروریسم ایالات متحده آمریکا و پولشویی

۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ روزی بود که جامعه آمریکا برای نخستین بار روی تاریخ جهانی‌سازی را از پس ایدئولوژی واپسگرا و منحرف تروریسم بین‌المللی به عینه دید و ضربات تروریسم را در زشت‌ترین و دردناک‌ترین جلوه آن در خود احساس کرد. گستردگی ابعاد حادثه به اندازه‌ای بود که حتی برخی از تحلیلگران مسائل سیاسی از آن به‌عنوان جنگی غیرمنصفانه یاد کردند، لذا عجیب نبود که کمی پس از این حادثه دولت و مجلس نمایندگان آمریکا وارد میدان شدند و «قانون بسیج و تجهیز آمریکا به ابزار لازم برای جلوگیری و مقابله با تروریسم» را با سرعتی کم‌سابقه به تصویب رساندند، این قانون در واقع راه حل مبارزه با تروریسم و مبارزه با پولشویی و تأمین مالی اقدامات تروریستی می‌باشد. در مقدمه مقررات مذکور اهداف قانون چنین مشخص شده‌اند: افزایش قدرت آمریکا در پیشگیری و تعقیب پولشویی و تأمین مالی تروریسم و اطمینان از خلاف قانون نبودن معاملات و روابط مالی و همین‌طور تقویت مقررات پولشویی ۱۹۸۶ به‌خصوص در رابطه با جرایم اتباع و مؤسسات مالی خارجی (جی ژوزف نورتون و شمس، ۱۳۸۲: ۲۱۴-۲۱۳). مقررات قسمت سوم قانون مبارزه با تروریسم الزامات و نظارت‌های خاصی را بر بانک‌ها و مؤسسات مالی آمریکایی مقرر می‌دارند، به‌نحوی که مؤسسات مالی کشورهای دیگر نیز عملاً موظفند در روابط معاملات خود با مؤسسات آمریکایی این مقررات و الزامات را رعایت نمایند و تعهداتی را در رابطه با کنترل عملیات مالی مشتریان خود بپذیرند.

نظر کمیته را به انجام رسانده و گزارش آن را به کمیته ارسال کنند.»

سازمان کنفرانس اسلامی نیز در مورد تروریسم در سال ۱۹۹۹ کنوانسیون مبارزه با تروریسم بین‌المللی را به تصویب رسانده است که در نتیجه ایران به‌عنوان یکی از کشورهای عضو این سازمان وضع مقررات و الزامات مربوط به ایفای نقش مؤسسات مالی در کشف و گزارش‌دهی موارد تأمین مالی اعمال تروریستی به‌عنوان یکی از تعهدات کنوانسیون مبارزه با تروریسم بین‌المللی را پذیرفته است (جلالی فراهانی، ۱۳۸۵: ۱۱۲). با این حال گروه کاری اقدامات مالی بر این عقیده‌اند که در ایران ترتیبات جامع در نظام بانکی - مالی ایران برای مبارزه با تأمین مالی تروریسم وجود ندارد.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که در کلیه اسنادی که در بخش‌های پیش در مورد آن‌ها بحث شد، بر آزادتر و روان‌تر شدن جریان اطلاعات بین مؤسسات مالی به‌عنوان یک ضرورت تأکید گردید و رعایت تشریفات قانونی و قید و بندهای ناشی از حفظ حریم خصوصی افراد و قواعد رازداری بانک‌ها در برابر مبارزه با جرایم تروریستی امری حاشیه‌ای و فرعی قلمداد شده است. در واقع غلظت و گستردگی الزامات قانونی مربوط به افشای اطلاعات و تسهیل شرایط افشای اطلاعات، از جمله ویژگی بارز اسناد قانونی منتشره در واکنش به حوادث ۱۱ سپتامبر به‌شمار می‌رود.

۲-۶- نمونه رویه قضایی در دادگاه از افشای اطلاعات بانکی در حقوق آمریکا

ممکن است از شبکه اجرای جرایم مالی و سازمان‌های نظارتی خواسته شود تا اطلاعاتی را به‌عنوان بخشی از تحقیقات اجرای قانون ارائه دهند و می‌توانند اقدامات اجرایی موازی، اما مجزا علیه همان مؤسسات برای رسیدگی به نگرانی‌های قانون رازداری بانکی / مبارزه با پولشویی انجام دهند. شبکه اجرای جرایم مالی و آژانس‌های نظارتی ممکن است نقض‌های بالقوه ماهیت جنایی را به یک سازمان مجری قانون فدرال مناسب یا به وزارت دادگستری و در داخل آن، دفتر دادستان ایالات متحده ارجاع دهند و ممکن است از آن‌ها خواسته شود به تحقیقات اجرای قانون کمک کنند.

تعدادی مؤسسات مالی تشکیل شد. این گروه با تأکید بر نقش مؤسسات مالی در مبارزه با تروریسم به همکاری مؤسسات مالی و بانک‌ها از طریق ارائه توصیه‌هایی، از جمله لزوم شناخت دقیق مشتری اعمال پیشگیری کشف و تحقیق و ارائه اطلاعات و گزارش به مقامات ذی‌صلاح و مبادله اطلاعات میان مقامات ذی‌صلاح و حفظ سوابق و اطلاعات افراد مطابق با لیست افراد شناخته‌شده یا مظنون به تروریسم، مانع سوءاستفاده تروریست‌ها از امکانات مؤسسات مالی گردد. در حوزه همکاری‌های جهانی نیز به مبادله اطلاعات میان دولت‌های مختلف حمایت از مؤسسات مالی از مسؤلیت مدنی به استناد لیست قابل اعمال افراد مظنون و شناخته‌شده به تروریسم و گزارش معاملات مظنون به تروریسم به مقامات ذی‌صلاح را توصیه می‌کرد اعلامیه مذکور در خاتمه از توصیه‌های گروه کاری اقدامات مالی برای مبارزه با تأمین منابع مالی تروریسم حمایت کرد.

شایان ذکر است که قانون‌گذار ما نیز با این مفهوم بیگانه نیست و با این‌که تاکنون قانون خاصی در پیشگیری و مبارزه علیه تأمین مالی اقدامات تروریسم و رفع قواعد رازداری بانک‌ها مربوط به این امر را به تصویب نرسانده، اما می‌توان در لابه‌لای بعضی قوانین کیفری نمونه‌هایی را که دربرگیرنده مفهوم تروریست باشد، مورد ملاحظه قرار داد. نمونه بارز آن ماده ۶۸۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۴۷ است، هرچند این مقرر قانونی عام است و تنها اقدامات تروریستی را دربر نمی‌گیرد، لذا تنها می‌توان مبنای مناسبی برای مقابله جدی و اختصاصی با معضل تروریسم در نظر گرفت نه قانون رفع‌کننده قواعد رازداری بانک‌ها در این امر به همین دلیل، در سال ۱۳۸۲ لایحه‌ای با عنوان لایحه مبارزه با تروریسم در دولت هشتم تنظیم و به مجلس شورای اسلامی ارائه گردید که تاکنون به دلایل نامعلومی مسکوت مانده است. ماده ۲۴ این لایحه تشکیل کمیته ملی ضد تروریسم را مقرر کرده که طبق تبصره ۲ ماده مذکور: «تهادها و سازمان‌های کشوری عمومی، از جمله می‌توان بانک‌ها و مؤسسات مالی را نیز مشمول این تبصره کرد، حسب درخواست کمیته یادشده، موظفند تمامی اقدامات ضروری برای پیشگیری و مبارزه با جرایم تروریستی، از جمله مسدودکردن فوری حساب‌های اشخاص و گروه‌های مورد

دوره ۴ ساله به‌طور گسترده با آژانس‌های دیگر همکاری کردند، در تماس‌ها و جلسات متعدد شرکت کردند و اطلاعات معاینه و دسترسی به بازرسان دفتر کنترل ارز را برای مصاحبه به مجریان قانون ارائه کردند. مقامات دفتر دادستانی ایالات متحده در ناحیه جنوبی کالیفرنیا گفتند که روشی که آن‌ها در این مورد مفید می‌دانستند، برقراری ارتباط با آژانس‌های درگیر بود. روابطها به طرف‌های مختلف اجازه می‌دادند تا اطلاعات را به‌طور مؤثر به اشتراک بگذارند، در صورت نیاز به داده‌ها دسترسی پیدا کردند و به موقع به سؤالات پاسخ دادند.

۲-۶-۱- پرونده U.S Bankcorp

در ۱۵ فوریه ۲۰۱۸، وزارت دادگستری، دفتر کنترل ارز و شبکه اجرای جرایم مالی اقداماتی را علیه U.S Bancorp و شرکت تابعه آن U.S Bank، N.A. به‌دلیل نقض چندین مفاد قانون رازداری بانکی، از جمله برنامه ناکافی قانون رازداری/ مقررات ضد پولشویی و عدم ارائه گزارش فعالیت‌های مشکوک اعلام کردند. گزارش فعالیت مشکوک و گزارش معاملات ارزی. براساس توافق تعویق تعقیب قضایی با دفتر دادستانی ایالات متحده در ناحیه جنوبی نیویورک، U.S Bancorp و شرکت تابعه آن موافقت کردند که ۵۲۸ میلیون دلار برای نقض قانون رازداری بانکی بپردازند و موافقت کردند که به اصلاح برنامه مقررات ضد پولشویی خود ادامه دهند. از ۵۲۸ میلیون دلار، ۷۵ میلیون دلار با جریمه‌ای که به‌عنوان بخشی از ارزیابی جریمه پول مدنی دفتر کنترل ارز به وزارت خزانه‌داری پرداخت شد، پرداخت شد که این بانک در یک دستور رضایت در سال ۲۰۱۵ به‌دلیل عدم پذیرش و اجرای برنامه‌ای که قانون رازداری بانکی مورد نیاز را پوشش می‌داد، استناد کرد. عناصر برنامه مقررات ضد پولشویی شبکه اجرای جرایم مالی همچنین با بانک ایالات متحده برای حل و فصل اقدامات نظارتی مرتبط به توافق رسید که بانک ایالات متحده را ملزم به پرداخت ۷۰ میلیون دلار اضافی برای نقض مدنی قانون رازداری بانکی کرد. در همان روز با توافق شبکه اجرای جرایم مالی، شورای حکام سیستم فدرال رزرو (فدرال رزرو) جریمه‌ای ۱۵ میلیون دلاری علیه U.S Bancorp به‌دلیل نقض (از جمله نقض قانون رازداری بانکی) مربوط به بانک تحت نظارت خود

برای مثال، ممکن است از آژانس‌های نظارتی خواسته شود که اسناد مؤسسه مالی را تفسیر کنند یا به‌عنوان شاهد متخصص و نخبان سوابق در یک محاکمه خدمت کنند. شبکه اجرای جرایم مالی، سازمان‌های نظارتی و سازمان‌های مجری قانون تحقیقات مدنی و کیفری موازی انجام داده‌اند. مقامات مجری قانون فدرال و آژانس‌های نظارتی به ما گفته‌اند که چنین تحقیقاتی باید جداگانه و مستقل باقی بماند.

در این قسمت به بررسی دو پرونده پرداخته می‌شود که در آن‌ها شبکه اجرای جرایم مالی، آژانس‌های نظارتی و مجری قانون برای انجام تحقیقات موازی با یکدیگر همکاری کردند و اقدامات اجرایی مدنی و جنایی قانون رازداری بانکی هم‌زمان، اما مجزا انجام دادند.

در ۷ فوریه ۲۰۱۸، وزارت دادگستری و دفتر کنترل ارز هر دو اقداماتی را علیه رابوبانک به‌دلیل نقض در برنامه انطباق با قانون رازداری/ مقررات ضد پولشویی و ممانعت از تنظیم‌کننده اولیه اعلام کردند. وزارت دادگستری آمریکا اعلام کرد که رابوبانک به اتهام توطئه جنایی به‌دلیل مختل کردن، ممانعت و ممانعت از تنظیم‌کننده اصلی دفتر کنترل ارز خود از طریق پنهان کردن نقض در برنامه مبارزه با پولشویی خود و به‌دلیل ممانعت از بررسی دفتر کنترل ارز از Rabobank اقرار کرده است. بانک موافقت کرد که بیش از ۳۶۸ میلیون دلار را به‌دلیل اجازه پردازش وجوه غیرقانونی از طریق بانک بدون بررسی کافی قانون رازداری/ مقررات ضد پولشویی از دست بدهد و دفتر کنترل ارز پنجاه میلیون دلار جریمه پول مدنی علیه رابوبانک به‌دلیل نقض در برنامه انطباق با قانون رازداری/ مقررات ضد پولشویی خود صادر کرد. واحد یکپارچگی بانک بخش پولشویی و بازیابی دارایی وزارت دادگستری، دفتر دادستانی ناحیه جنوبی کالیفرنیا، اداره مهاجرت و گمرک ایالات متحده - تحقیقات امنیت داخلی در وزارت امنیت داخلی، تحقیقات جنایی خدمات درآمد داخلی و گروه ویژه تحقیقات مالی و جرایم مرزی تحقیقات جنایی را انجام دادند. این تحقیقات به موازات تحقیقات نظارتی دفتر کنترل ارز و تحقیقات بخش اجرای شبکه اجرای جرایم مالی انجام شد. مقامات دفتر کنترل ارز به ما گفتند که در یک

جنایی خدمات درآمد داخلی اظهار داشتند که مشارکت واحد یکپارچگی بانک بخش پولشویی و بازیابی دارایی وزارت دادگستری در تحقیقات مؤسسه مالی بسیار مفید است، زیرا این واحد دانش و منابع زیادی را به ارمغان می‌آورد. مقامات وزارت دادگستری به ما گفتند که همکاری نزدیکی بین همه آژانس‌های درگیر وجود دارد. مقامات وزارت دادگستری گفتند که همه آژانس‌ها به‌طور مکرر جلساتی داشتند و یک موقعیت ارتباطی برای تشویق همکاری بین سازمانی با پیشرفت پرونده ایجاد کردند.

در ماه مه ۲۰۱۸، وزارت دادگستری سیاست جدیدی را برای تشویق هماهنگی بین وزارت دادگستری و آژانس‌های نظارتی در طول تحقیقات شرکتی صادر کرد. معاون دادستان کل وزارت دادگستری در یک سخنرانی در ماه مه ۲۰۱۸، کمیسیون بورس و اوراق بهادار، کمیسیون معاملات آتی کالا، فدرال رزرو، شرکت بیمه سپرده فدرال، دفتر کنترل ارز و اداره کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری را به‌عنوان آژانس‌هایی معرفی کرد که وزارت دادگستری با آن‌ها برای بهتر شدن همکاری می‌کند و قادر به شناسایی طرح‌های پیچیده کلاهبرداری مالی و اعمال مجازات‌ها و راه‌حل‌های مناسب برای اطمینان از یکپارچگی بازار است. وی خاطرنشان کرد که بسیاری از مقامات فدرال، ایالتی، محلی و خارجی که با وزارت دادگستری کار می‌کنند، علاقمند به هماهنگی بیشتر با وزارت دادگستری هستند. خط مشی جدید وزارت دادگستری هماهنگی و در نظر گرفتن میزان جریمه‌ها، جریمه‌ها یا مصادره‌های پرداخت‌شده بین مؤسسات وزارت دادگستری و سایر مجریان قانون یا سایر مقامات مجری فدرال، ایالتی، محلی یا خارجی را تشویق می‌کند که به‌دنبال حل‌وفصل پرونده‌ای با یک شرکت برای همان تخلف هستند. به‌طور مشابه، در ژوئن ۲۰۱۸، فدرال رزرو، شرکت بیمه سپرده فدرال و دفتر کنترل ارز بیانیه مشترکی در مورد هماهنگی بین آژانس‌های بانکی فدرال در طول اقدامات اجرایی رسمی صادر کردند.

تعیین کرد. دفتر دادستانی ایالات متحده در ناحیه جنوبی نیویورک، دفتر آن‌ها، دفتر کنترل ارز، شبکه اجرای جرایم مالی و فدرال رزرو شرایط قطعنامه‌های مربوطه خود را برای جلوگیری از اعمال غیرضروری مجازات‌های تکراری هماهنگ کردند. مقامات دفتر کنترل ارز به ما گفتند که دفتر دادستانی ایالات متحده در ناحیه جنوبی نیویورک با آن‌ها تماس گرفت تا اطلاعات بیشتری را در مورد نتایج بررسی خود دریافت کند که از دستور توقف دفتر کنترل ارز در سال ۲۰۱۵ پشتیبانی می‌کرد. دفتر کنترل ارز اسناد و اطلاعات معاینه را به مدت دو سال به دفتر دادستان ایالات متحده در ناحیه جنوبی نیویورک ارائه کرد، از جمله در دسترس قراردادن ممتحنین دفتر کنترل ارز برای مصاحبه با پرسنل دفتر دادستانی ایالات متحده و پاسخگویی به سؤالات بعدی. مقامات فدرال رزرو گفتند که در پرونده بانکورپ ایالات متحده از طریق یک قطعنامه جهانی با این شرکت هماهنگ کردند.

۲-۶-۲- پروند Banamex

در ماه مه ۲۰۱۷، Banamex به تخلفات جنایی اعتراف کرد و یک قرارداد غیرقانونی منعقد کرد که شامل توافقی برای ضبط بیش از ۹۷ میلیون دلار بود. این بانک همچنین اعتراف کرد که باید نظارت خود را بر حواله‌های مشاغل خدمات پولی بهبود می‌بخشید، اما موفق به انجام این کار نشد. این تحقیقات توسط واحد یکپارچگی بانک بخش پولشویی و بازیابی دارایی وزارت دادگستری، دفتر دادستانی ناحیه ماساچوست، تحقیقات جنایی خدمات درآمد داخلی، اداره مبارزه با مواد مخدر و دفتر بازرسی کل شرکت بیمه سپرده فدرال انجام شد. آژانس‌ها در سطح کلی مشورت کردند، اما تحقیقات آژانس‌ها همیشه جدا از تحقیقات جنایی بود. در جولای ۲۰۱۵، شرکت بیمه سپرده فدرال و دپارتمان نظارت بر بازرگانی کالیفرنیا جریمه‌های پول مدنی علیه Banamex را ارزیابی کردند که برای حل‌وفصل تحقیقات نظارتی جداگانه قانون رازداری بانکی مستلزم پرداخت ۱۴۰ میلیون دلاری بود. در فوریه ۲۰۱۷، شرکت بیمه سپرده فدرال همچنین اقدامات اجرایی را علیه چهار مدیر ارشد سابق بانک در رابطه با تخلفات قانون رازداری بانکی اعلام کرد. مقامات تحقیقات

نتیجه‌گیری

در تمامی کشورها و هم در حقوق بین‌الملل رازداری بانکی دارای استثنائاتی است، ولی لازم است گفته شود که بیشتر این استثنائات ایجاد شده به‌خصوص اسناد بین‌المللی در جهت مبارزه علیه جرایم سازمان‌یافته، پولشویی و تروریسم شکل گرفته است که بیشتر تأکید بر مبادله اطلاعات بانک‌ها و مؤسسات مالی بین کشور دارد. ثابت شده است که قانون رازداری بانکی در بخش بانکی مهم است و بخشی جدایی‌ناپذیر از همه روابط بانک و مشتری را تشکیل می‌دهد. قراردادهای بانک و مشتری به دور از آگاهی اشخاص ثالث منعقد می‌شود و جزئیات و شرایط و ضوابط قرارداد باید همیشه خصوصی بماند. بحث رازداری بانکی در مورد چگونگی ارتباط بانک و مشتری یک نوع ارتباط منحصر به فرد است، زیرا ویژگی‌های رابطه بانک و مشتری وظایف عادی بین طلبکار و بدهکار نیست و قاعده اسرار بانکی یکی از ویژگی‌های آن است که رابطه مشتری بانک را به یک قرارداد خاص تبدیل می‌کند. این مطالعه نشان داد که حقوق قراردادهای چقدر با حقوق بانکی مرتبط است که به دلیل این واقعیت است که روابط بانک و مشتری از طریق یک قرارداد شکل می‌گیرد و الزامات کلی که برای هر قرارداد دیگری از جمله تشکیل و خاتمه قرارداد اعمال می‌شود، به هر رابطه قراردادی مشتری بانک اعمال می‌شود. این مطالعه همچنین سنگ بنای قانون قرارداد را در نظر گرفت و در زمینه رازداری بانکی این مستلزم آن است که یک قرارداد بانک و مشتری که آزادانه و داوطلبانه منعقد شده است باید رعایت شود، از جمله رعایت اسرار بانکی به‌عنوان یک شرط قراردادی. همچنین بر تأثیر قانون اساسی بر اسرار بانکی تمرکز شد. اسرار بانکی نه تنها توسط قانون عرفی تنظیم می‌شود، بلکه از طریق قانون اساسی نیز تنظیم می‌شود که در بخش ۱۴ قانون اساسی یک حق قانونی برای حفظ حریم خصوصی را قائل است. آزمون انتظار مشروع از حریم خصوصی برای تعیین این که منظور از حریم خصوصی چیست، استفاده شد و کاربرد این آزمون نشان داد که اطلاعات محرمانه بین بانک و مشتری آن از جمله کلیه اطلاعات مربوط به حساب بانکی مشتریان تحت پوشش و محافظت قانون اساسی است. از

آنجایی که رازداری بانکی مطلق نیست، استثنائات مربوط به رازداری بانکی مشخص شد. استثنائات کاملاً همان‌طور که در پرونده تورنیه ذکر شد، برجسته شدند. اولین استثنای افشای براساس اجبار قانون بود که در آن بانک به‌موجب قانون که حکم دادگاه یا مقررات قانونی است، مجبور به افشای جزئیات بانکی مشتری خود است. چند قانون به‌عنوان مثال استفاده شد تا نشان دهد که چگونه مقررات قانونی به‌عنوان یک استثنا برای حفظ محرمانه‌بودن بانک واجد شرایط هستند و یک بانک به‌طور موجهی محرمانه بانک را نقض می‌کند، زیرا قانون مجبور به افشای آن است. این مطالعه همچنین در مورد استثنای وظیفه عمومی برای افشای مواردی که بانک ملزم به افشای جزئیات بانکی مشتری خود است، در صورتی که مشتری آن خطری برای دولت باشد منعکس می‌کند و این استثنا بیشتر در هنگام برخورد با مشتری مشکوک به‌وجود می‌آید. خیانت در امانت است و در چنین شرایطی بانک باید مشخصات بانکی آن مشتری را برای کمک به مقامات برای جلوگیری و جلوگیری از خطر ناشی از مشتری افشا کند. افشای منافع بانک از دیگر مواردی است که مورد بحث قرار گرفت و زمینه توجیهی برای بانک خواهد بود. این استثنا بیشتر در دعاوی حقوقی بین بانک و مشتری آن به‌وجود می‌آید، برای مثال زمانی که بانکی از مشتری خود برای اضافه برداشت شکایت می‌کند یا از شخصی که ضامن مشتری بوده است، شکایت می‌کند و افشای آن در این موارد منطقی و موجه است و نمی‌تواند به‌عنوان نقض محرمانه بانک در نظر گرفته شود. در نهایت، این مطالعه باتوجه به استثنای رضایت مشتری، مشتری می‌تواند به‌طور صریح یا ضمنی با افشای اطلاعات بانکی خود موافقت کند و بانک می‌تواند برای توجیه افشا به رضایت مشتری اعتماد کند.

ملاحظات اخلاقی: موارد مربوط به اخلاق در پژوهش و نیز امانت‌داری در استناد به متون و ارجاعات مقاله تماماً رعایت گردید.

تعارض منافع: تدوین این مقاله، فاقد هرگونه تعارض منافی بوده است.

سهام نویسندگان: نگارش مقاله به صورت مشترک توسط نویسندگان انجام گرفته است.

تشکر و قدردانی: از تمام کسانی که ما را در تهیه این مقاله یاری رسانده‌اند، سپاسگزاریم.

تأمین اعتبار پژوهش: این پژوهش بدون تأمین اعتبار مالی سامان یافته است.

منابع و مأخذ

الف. منابع فارسی

- جلالی فراهانی، امیرحسین (۱۳۸۵). «تروریسم سایبری». نشریه فقه و حقوق، ۳(۱۰): ۱۰۹-۱۳۳.

- جمالی، جعفر و زارع، علی (۱۳۹۰). «تعهد بانک‌ها به حفظ اسرار مشتریان و عملیات تبدیل دارایی به اوراق بهادار». نشریه راهبرد، ۲۰(۵۸): ۳۲۰-۲۳۰.

- جی ژوزف، نورتون و شمس، هبا (۱۳۸۲). «قانون پولشویی و تأمین منابع مالی تروریسم واکنش‌های پس از ۱۱ سپتامبر». ترجمه محمد جواد میر فخرایی، نشریه دفتر خدمات حقوقی بین‌المللی جمهوری اسلامی، ۱۵(۲۹): ۲۱۳-۲۱۴.

- خمایی‌زاده، فرهاد (۱۳۸۲). «مبارزه با پولشویی در بانک‌ها و مؤسسات مالی-نگاهی به قانون ضد تروریسم ایالات متحده آمریکا». مجله حقوقی، ۵(۲۹): ۲۸-۵.

- قنبری، حمید (۱۳۹۳). «نگاهی به کنوانسیون سازمان ملل متحد در رابطه با مبارزه با تأمین مالی تروریسم». فصلنامه پژوهش‌های حقوق تجارت بین‌الملل، ۱(۱): ۲۳-۵۵.

ب. منابع انگلیسی

- Blum, J; Levi, M; Naylor, T & Phil, W (1998). *Financial Havens Banking Secrecy and Money Laundering*. 1st ed., Vienna: Publication United Nations Office on Drugs and Crime.